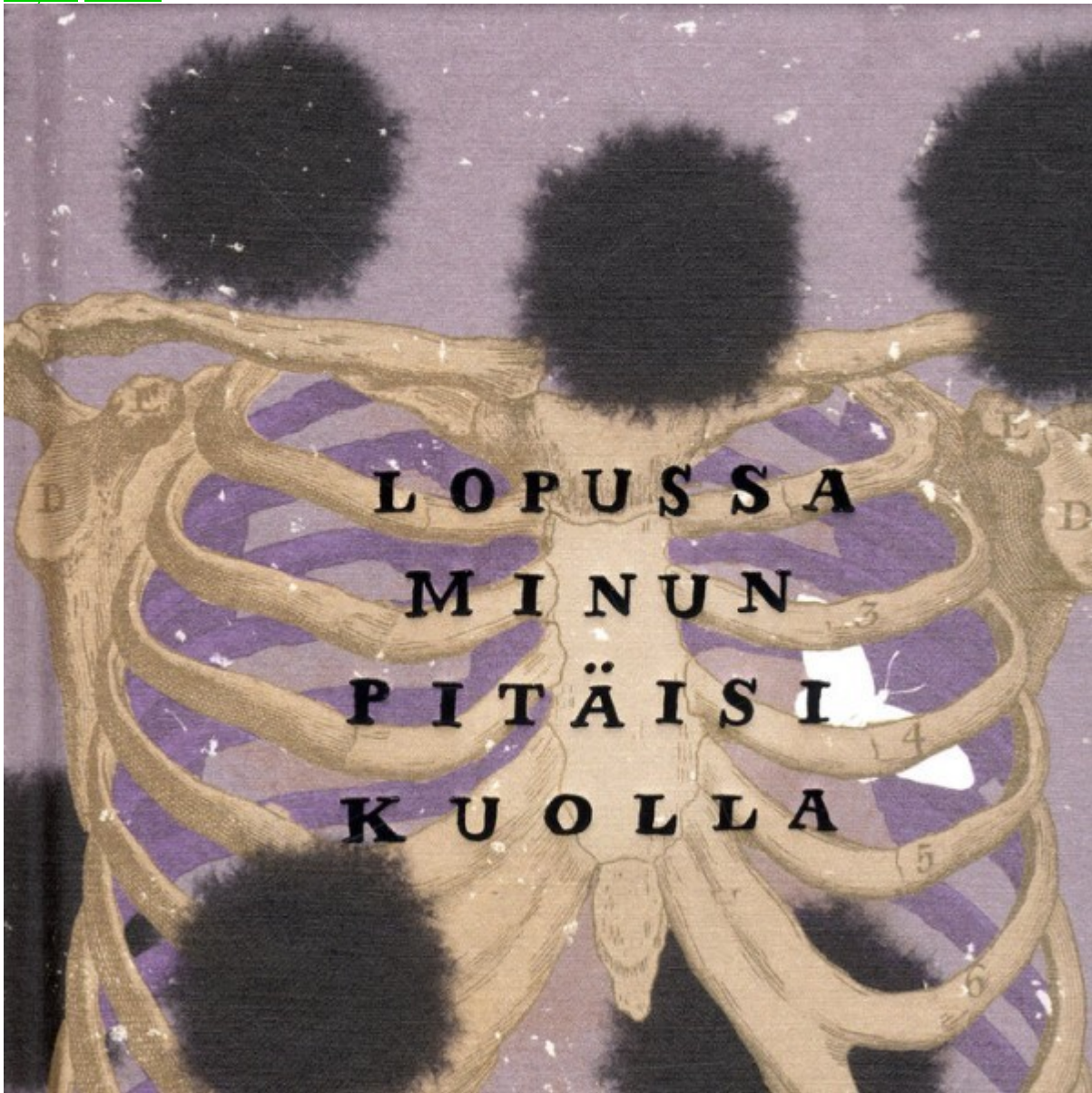

Hannele Mikaela Taivassalo: Lopussa minun pitäisi kuolla

[PM/31 ADMIN](#)

Rakkaus ilman toivoa – RIITTA VAISMAA (28.10.2020)

Hannele Mikaela Taivassalon seitsemäs suomennettu teos osoittaa jälleen kirjailijan monipuolisuuden. Hän on kirjoittanut romaaneita kauhusta dekkariin ja mm. lastenkirjan. *Lopussa minun pitäisi kuolla* on kirjailijan itsensä määrittelemänä rajaproosaa. Koko teoksessa Taivassalo käyttää taiten lyhyttä ilmaisua. Teksti on lyyristä, kuulasta ja kirkasta. Monesti kirjailija tiivistää ajatuksensa aforismeiksi.

Kirjan päähenkilö ja kertoja on kirjailija, joka on kolme vuotta elänyt ns. toisen naisen elämää. Nyt hän pyristelee eroon rakkaussuhteesta. Hän on ymmärtänyt, ettei se johda mihinkään. Kerronta etenee useimmiten minämutoisena, välistä kirjailija kutsuu itseään käyttämällä promonimia hän.

Kirjoittaja on masentunut, mutta silti *Lopussa minun pitäisi kuolla* ei ole synkkä teos. Se on surumielinen ja surussaan kaunis. Ilmaisua leimaa hienovireinen keveys. Teos on pienenromaani, jos romaani lainkaan. *Lopussa minun pitäisi kuolla* on niin intiimi, että tuntuu epähienolta edes puuttua teokseen. Teksti on kirpeää ja samalla haurasta ja äärettömän henkilökohtaista.

”Olen kirjailija. Olen hankala. Olen naimaton. Vaimo ei ole. En ole luvannut mitään. Toisin kuin hän. Olen vain ottanut jotain toiselta.

Aivan kuten teen nytkin, kun otan ja teen siitä tarinan.

Jos tällä tarinalla on jokin opetus, tiedämme miten sen kuuluisi loppua.

Lopussa minun pitäisi kuolla, saada samalla ikään kuin rangaistus. Kaikki muu järjestyisi.”

Kirjailija kirjoittaa sitä, mitä me juuri luemme. Hän ottaa lukijan kuin osaksi omaa prosessiaan. Nimiä ei ole, on vain minä ja sinä ja vaimo ja joitain muita miehiä. Hän kirjoittaa sinälle, rakastetulleen. Hän pyrkii kirjoittamalla selvittämään ajatuksiaan, kirjoittaa pitääkseen itsensä koossa.

Kirjailija tuntee aina olevansa liikaa tai liian vähän. Hän on valtavan yksinäinen, kun hän ei voi jakaa kohtaloaan kenenkään kanssa, kun koko elämä pitää elää salassa. Hän kirjoittaa onnesta, vaikka onni tekee onnettomuuden mahdolliseksi. Välillä pinnalla on inho, joka panee kysymään, voiko enää uskoa ”rakkauteen, onneen, toivoon, tulevaisuuteen, itseensä.” Paikoin *Lopussa minun pitäisi kuolla* vertautuu nuoreen Wertheriin, kun kertojalla ovat vahvoina kuoleman ajatukset, kaiken loppumisen mietteet.

Mies on kyllä sanonut rakastavansa, mutta heti jatkoksi tulee rajaus. Mies ei voi luvata mitään ja antaakin vain hyvin vähän. Välillä on pakko pohtia, ajatteleeko mies kirjoittajaa lainkaan. Hän ihmettelee, mahtaako mies ymmärtää, miten kipeää tekee olla se, joka on väärin. Kirjoittajasta tuntuu, ettei hän enää ole oma itsensä. Koko elämä on rajankäyntiä.

” — Sinulla on sunnuntaipäivällisesi, sinulla on niin paljon, verukkeet vain loppuvat kesken. Halveksin sitä kaikkea, se saa minut halveksimaan kaikkea. Halveksiessani tunnen ihossani, miltä se tuntuu ihoasi vasten, ja halevksin myös ihoani.”

Unilla on merkittävä osuus teoksessa *Lopussa minun pitäisi kuolla*, myös painajaisilla. Joskus on jopa vaikea erottaa, mikä on unta ja mikä valvetta. Kaipuun rinnalla on koko ajan suru. Samat tunteet vaihtelevat myös unissa. Toisaalta tavallinen arki tapahtuu samaan aikaan, ”näiden sivujen sivustalla”.

Kolmen vuoden suhteen lopulla miehen vaimo on raskaana. Mies on tehnyt lupauksen vaimolleen eikä voi pettää lupaustaan. Kirjoittaja tuntee itsensä hyvin vähäpätöiseksi. Hän ajattelee, onko hän kenties vain taakka tai haitta tai harmi. Hän ihmettelee, miten voi rakastaa kahta ja toista niin paljon, ettei pysty

lähtemään ja että jäädessäkin särkyä. ”Mitä se on, jos ei voi luvata mitään eikä voi antaa juuri mitään. Ei yhtään mitään. Sitä se on.”

Halu on kuitenkin molemminpuoleinen ja intohimoisen voimakas. Vaikka moneen kertaan riisutaan ja mennään sänkyyn ja herätään sotkuissa lakanoissa, varsinaista seksiä kirjassa on melko vähän, sitä kuvataan niukasti kirjan lyhyeen tyyliin hienosti istuvana. *Lopussa minun pitäisi kuolla on* hienovaraista erotiikkaa, siinä ei ole samanlaista kiimaa ja himoa kuin Taivassalon edellisessä romaanissa *In transit*. Taivassalo kuuluu kotimaisessa taideproosassa erotiikan genren eturiviin.

Kolmen vuoden ajan kirjoittaja pyrkii eroon rakastetustaan. Kertaakaan jättäminen ei ole ollut helppoa. Yhä uudestaan nainen ja mies palaavat kuitenkin yhteen. Nainen ei saa koskaan herätä miehen kanssa samasta sängystä. Hänelle elämä on puolinaista, salaista, tavallaan sitä ei olekaan. Hän elää rakkautta, jossa ei ole toivoa. Tulevaisuuskin kuuluu jollekulle toiselle.

Kirjoittajalle tulevat tutuiksi monet vieraat huoneet, lainatut ja vuokratut. Rakastavaiset tekevät vain yhden yhteisen matkan, jolloin sai herätä toisen vierestä, kulkea käsi kädessä. Kun mies matkan jälkeen kertoo vaimonsa odottavan lasta, jotakin särkyä lopullisesti.

Kaikki on vaikeaa. Kirjoittaja varoittaa useamman kerran, että tulossa on vielä vaikeampaa. Hän pohtii usein rehellisyyttä. Kuka on rehellinen ja kenelle? Hän tuntee elävänsä tilassa, jossa ei haluaisi elää mutta ei kuollakaan.

Lopulta kertoja ymmärtää, että hänen on pakko jättää mies. Hänen on jätettävä mies, jotta hän pystyisi jatkamaan elämää. Kertoja ymmärtää, että onni ja rakkaus täytyy kuolettaa. Neljännen eroyrityksen on onnistuttava. Lopettaminen antaa tilaa ja aikaa muulle ja muille. Kirjoittajasta tuntuu, kuin hän olisi tipahtanut teini-ikään.

Lopulta kirjoittaminen on avain johonkin uuteen. ”Ehkä kaikki oli näiden sanojen ansiota. Jotka etenivät raskaasti, rivi riviltä, raahasivat minua mukanaan, eteenpäin. Vaikka sekin tuntui turhalta.” Uuden tarinan aloittamisen sijaan minähahmo haluaakin pyyhkiä vanhan pois. Hän haluaa elää, ei vain kirjoittaa. Hänestä on alkanut tuntua, että hän on fiktiivinen hahmo salaisessa tarinassa. Kertoja ihmettelee, miten voisi luottaa mieheen, jonka lupaus vaimolle on pyhä ja silti tälle saattoi valehdella. Miten tämän oivallettuaan voisi enää uskoa?

”Kaikki tämä. Sitä ei ole.

Ikään kuin ei olisi olemassa

siellä missä tosiaan on,

hyvin vahvasti, elävänä, läsnä olevana.

Mutta minä haluan olla.

Siksi minun täytyy mennä.

Rikki.

Se on salaisuus. Sitä ei voi kertoa. Se on tarina, jolle ei ole tilaa.

mutta

Sen sijaan että kuolisin

minä kirjoitan tämän.”

Hannele Mikaela Taivassalo: Lopussa minun pitäisi kuolla (I slutet borde jag dö). Suom. Raija Rintamäki.

Teos & Förlaget. 2020, 126 s.

Riitta Vaismaa on kirjallisuuskriitikko